

MUN STADI

Tämän teoksen tekemiseen osallistuneilla nuorilla on kaikilla erilaisia kokemuksia, joita he valottavat kirjan sivuilla. Heitä yhdistää se, että heidän vanhempansa ovat kotoisin Somaliasta ja että he ovat asuneet koko lapsuutensa tai suuren osan siitä Suomessa. Helsinki on heidän kotipaikkansa ja he tunnistavat kaupungin ja kaupunginosien paikalliskulttuurit omikseen. Silti nuoret kokevat itsensä joissakin tilanteissa Suomessa ulkopuolisina. Tämä on toisaalta hämmäntävää. Toisaalta se auttaa heitä tarkastelemaan monia aikamme ilmiöitä avoimin silmin. Väli tiloihin paikantuessaan he osallistuvat kulttuurin ja etnisyyden uudelleen määrittelyyn ja uudenlaisen suomalaisen kulttuuriperinnön tuottamiseen.

www.siirtolaisuusinstituutti.fi

ISBN 978-952-5889-30-7

9 789525 889307

Julkaisija

Siirtolaisuusinstituutti, Turku

Painopaikka

Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2012

ISBN 978-952-5889-30-7

Taiteen keskustoimikunta, Siirtolaisuusinstituutti, Suomen Punainen Risti ja Rauhankasvatusinstituutti ovat tukeneet kirjan painamista.

Suomen Kulttuurirahastolta, Jenny ja Antti Wihurin rahastolta ja Suomen tietokirjailijoilta on saatu apurahaa teoksen toteuttamiseen.

MUN STADI

Kuvaajat ja kertojat

Ahmed Kahie, Akram Farah, Hassan Omar, Jabril aka Dice,
Mahad Ali, Mohamed Isse, Ahmed Muhamed

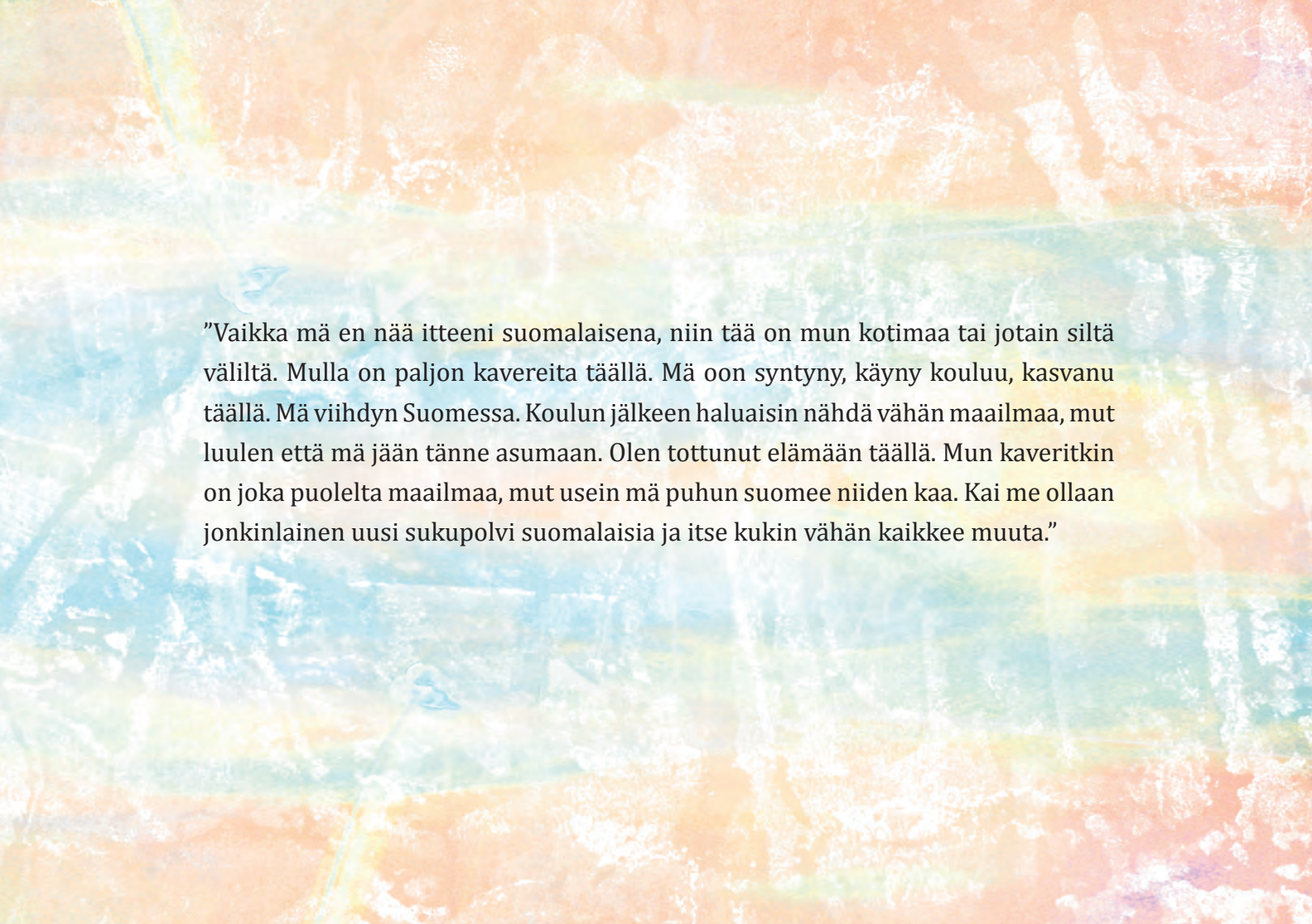
Toimitus Helena Oikarinen-Jabai
Taitto Ville Kamppinen

Kiitos kuvaaja Sami Salliselle ja Helsingin asemanseudun
monikulttuurisen olohuoneen henkilökunnalle ja nuorille

www.siirtolaisuusinstituutti.fi

”Vaikka mä en nää itteeni suomalaisena, niin tää on mun kotimaa tai jotain siltä väliltä. Mulla on paljon kavereita täällä. Mä oon syntyny, käyny kouluu, kasvanu täällä. Mä viihdyn Suomessa. Koulun jälkeen haluaisin nähdä vähän maailmaa, mut luulen että mä jään tänne asumaan. Olen tottunut elämään täällä. Mun kaveritkin on joka puolelta maailmaa, mut usein mä puhun suomee niiden kaa. Kai me ollaan jonkinlainen uusi sukupolvi suomalaisia ja itse kukin vähän kaikkee muuta.”

LAPSUUS

Naistenklinikalla siellä meitsi syntyi
mä ja mun kaksosveli
pyörittiin sitte Kannelmäessä
mä olin se villi

Mä olen alunpitäen Helsingin seudulta, kannelmäkeläinen. Muutettiin sinne, kun olin yksivuotias. Asuin siellä neljätoista vuotta. Siellä on kaikki mun lapsuusmuistot ja lapsuuden kaverit. Kävin yläasteet ja ala-asteet siellä ja näin. Kannelmäki on se missä mä oon kasvanu ja viettäny melkein puolet elämästäni. Nyt asun Kontulassa, Itä-Helsingissä. Kotoisin olen Somaliasta. Tai oikeastaan olen syntynyt Suomessa, mutta mun vanhemmat on Somaliasta.

S

iihen aikaan kun mä olin lapsi Kannelmäki oli todella rasistinen paikka. Mutta ei se niin paljon haitannut. Joskus törmättiin rasisteihin koulumatkalla, mut aina käveltiin vaan ohi. Ne oli kummiskin kaksikymppisiä ja me oltiin kymmenen-kakstoistavuotiaita, minä ja mun kaksosveli. Pikkusysteri oli vielä pienempi.

Ei me ois pystytty tekeen asialle mitään. Mun äiti oli opettanu, että pitää kävellä vaan ohi, eikä saa vastata niille mitään. Ne jahtas jotain meiän naapureita, meitä vähän vanhempii poikii golfmailoilla. Mutta en mä silloin pienenä ymmärtänyt, mitä koko rasismijuttu meinaa. Mulla on yksvuotiaasta asti ollu suomalaisia kavereita ja ulkomaalaisia kavereita ja kaikkee. Mä en oo nähny itteeni mitenkään erilaisena.

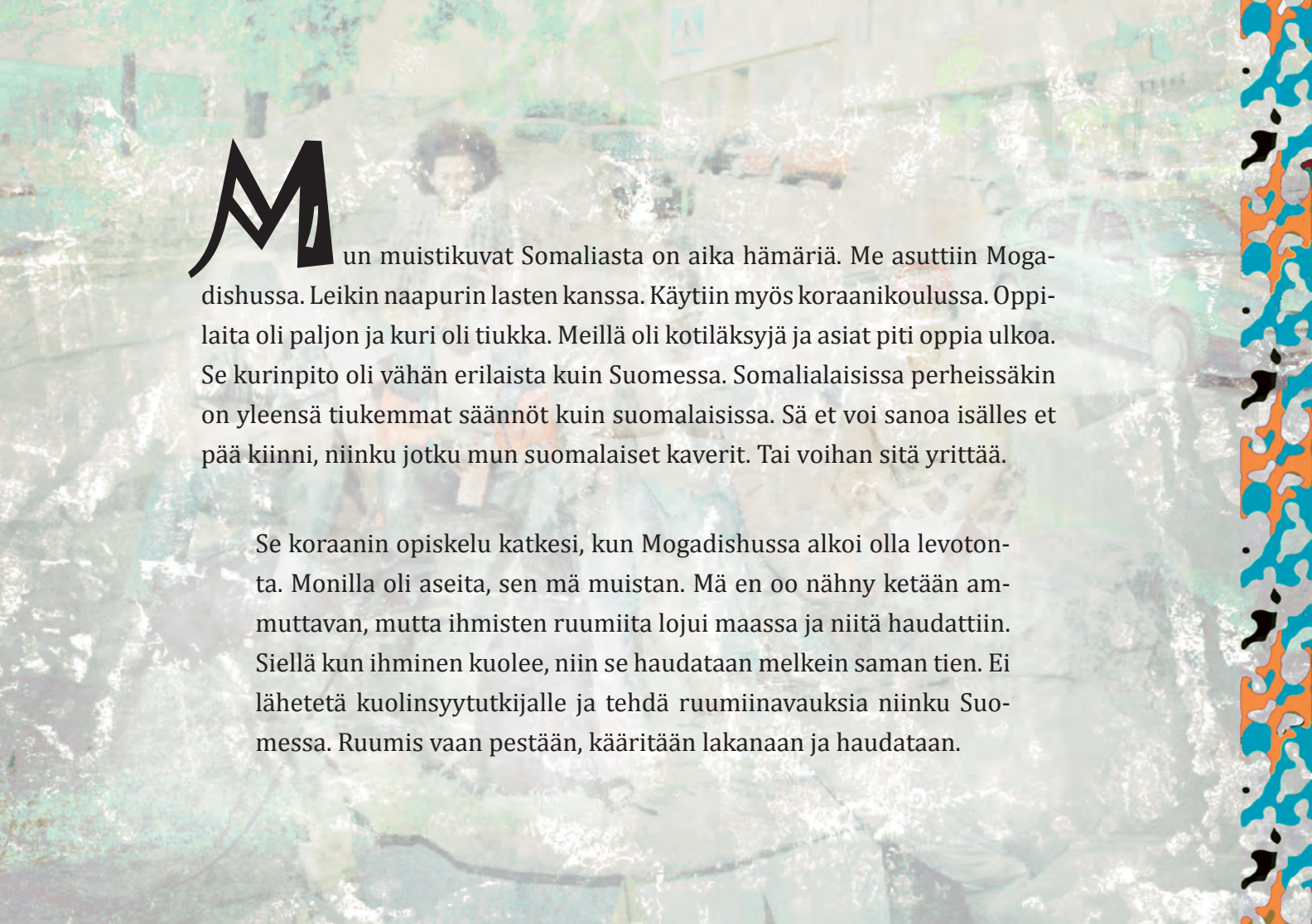
lin pieni kun muutettiin Helsinkiin. Mä oon kasvanu täällä ja mulla on paljon ystäviä. Pienenä koin enimmäkseen, että olen yksi muista. Joskus kun leikittiin kuka pelkää mustaa miestä, niin ihmettelin miksi mut aina valittiin kiinniottajaksi. Mutta en mä ajatellut sen johtuvan siitä, että ihmiset luulis mun olevan erilainen. Toisaalta mä sopeuduin siihen, että jotkut aikuiset näki, etten oo samanlainen kuin kaverit.

Yheksänkyt luvulla, silloin kun mä tulin Suomeen, niin suomalaiset oli lähinnä kiinnostunu siitä, että mistä päin toi tummaihoisen kaveri on kotoisin. Enpä ole koskaan nähnyt sellaista, paitsi telkkarissa tanssimassa ja pelaamassa koripalloa. Ei ollu samanlaista negatiivisuutta ja syntipukin etsimisen tarvetta, ku viimeaikoina on kohdistettu tummaihoisiin.

Mulla on jonkin verran muistoja Saudi-Arabiasta. Yhden kerran, kun mun isovelji oli koulussa, joku poika oli jostain syystä sanonu, että mee takas sinne Afrikkaan ja lyöny mun veljeä ketjulla. Myöhemmin mun äiti alkoi ottaa ulos menessään teräaseen mukaan. Siellä ei voinu puolustautua suullisesti. Sulla ei ollu ääntä. Suomessa, jos sulla on mielipide maahanmuuttajapolitiikasta, niin sä voit sanoo sen. Mun mielestä suomalaiset on paljon rauhallisempaa porukkaa kuin saudiarabialaiset.

Mun muistikuvat Somaliasta on aika hämäriä. Me asuttiin Mogadishussa. Leikin naapurin lasten kanssa. Käytiin myös koraanikoulussa. Oppilaita oli paljon ja kuri oli tiukka. Meillä oli kotiläksyjä ja asiat piti oppia ulkoa. Se kurinpito oli vähän erilaista kuin Suomessa. Somalialaisissa perheissäkin on yleensä tiukemmat säännöt kuin suomalaisissa. Sä et voi sanoa isälles et pää kiinni, niinku jotku mun suomalaiset kaverit. Tai voihan sitä yrittää.

Se koraanin opiskelu katkesi, kun Mogadishussa alkoi olla levotonta. Monilla oli aseita, sen mä muistan. Mä en oo nähny ketään ammuttavan, mutta ihmisten ruumiita lojui maassa ja niitä haudattiin. Siellä kun ihminen kuolee, niin se haudataan melkein saman tien. Ei lähetetä kuolinsyytutkijalle ja tehdä ruumiinavauksia niinku Suomessa. Ruumis vaan pestään, kääretään lakanaan ja haudataan.

Kun tilanne pahentui, me lähdettiin lentokoneella Keniaan, Nairobiin. Oltiin siellä noin puoli vuotta ja sitten tultiin äidin, veljen ja pikkusiskon - se oli ihan pieni vauva - kanssa Suomeen. Isä oli tullut jo aikaisemmin. Mä muistan hämmästyneesti, että ihmiset sano, joo te lähette Eurooppaan. Siellä kaikki on paremmin ja siellä menee kaikilla hyvin. Siellä on lunta. Oli ihan eri kuva koko paikasta.

Kun mä menin ensimmäisen kerran Suomessa päiväkotiin, mä sanoin mun äidille, että sen pitää oottaa mua päiväkodin luona koko päivä. En ollut ennen ollut koskaan jättänyt äitiä. Joskus se sanoo, että muistatko kun sä revit mun kättä.

n paljo positiivisii muistoja Lohjalta. Siellä oli mun ensimmäiset suomalaiset kaverit. Aivan aluksi mä olin kotona, enkä tuntenu paljon ketään. Päiväkodista ne heitti mut ulos. Mä riehuin enkä kuunnellu niitä päiväkodin tätejä. Oon joskus miettiny, että miksi mä olin siellä niin riehakas.

Taisi olla syksy kun tultiin Lohjalle. Vaikka oli vielä vähän lämmintä, niin ekana tuntu kauheen kylmältä. Ihmeteltiin miksi sormia kirvelee. Mutta siihen tottu. Mentiin aina luisteleen porukalla muiden somalien kaa rantakentälle. Vanhemmat ihmetteli, kun oltiin niin kauan. Aluksi porukat –isommat pojat - konttas. Ne kaatu eikä niitä huvittanu edes nousta. Me pienet naureskeltiin niille. Mut mäkin opin luisteleen.

E

i ne toiset kiusannu mua, mutta katteli silmät pyöreenä ihmeissään. Sit mulla meni hermot kaikkeen, kun en osannu puhua enkä ymmärtäny suomee vielä. Juoksentelin ja jahtasin kaikkia. Toiset lapset tuli villeinä perässä. Ja kun piti syödä niin ei syöty. Meitä oli kaks. Se toinen oli hiljanen kaveri, ei samanlainen riehuja ku minä.

Itse asiassa ne oli vähän uteliaita mun suhteen ja mua pelotti, kun vanhemmatkin varotteli valkoisista miehistä ja naisista. Ne ei kai halunnu, että lähtisin pihalta seikkaileen. Mä kuvittelin, että valkoiset aikuiset varastaa lapsia, laittaa uuniin ja syö, että ne on kannibaaleja. Olin ihan kauhuissani aina, kun joku mummo lähesty mun hiuksia silleen, että sulla on ihana tukka, ku villakoira. Tärisin ihan itkut silmissä.

HELSINKI

Helsinki on mulle rakas kotikontu
oon käyny kaikilla pihoilla
ja kurkistanu joka kiven alle

un me muutettiin, mä maalaispoika olin aivan ihmeissäni et minne. Helsinki oli niin iso. Nyt kaupunki tuntuu tosi pieneltä. Paikasta toiseen pääsee kymmenessä minuutissa ja kahessakymmenessä pääsee lännestä itään. Nyt ku ajattelee, niin ei sillä niin paljo merkitystä oo missä asuu.

S

ilti kun Helsingissä törmää vanhoihin kavereihin, niin aina tuntuu, että Lohja rules, Lohja on paras. Me ollaan lohjalaisia. Tunnetaan toisemme lähemmin, koska ollaan kasvettu yhdessä. Ollaan - ei nyt ihan perhettä - mutta läheisiä.

elsinki on hyvä paikka, mutta joskus tuntuu, että mä tunnen tämän jo. Olen nähny aika monta puolta. Kun täällä on asunut melkein kaksykt vuotta, niin on käynyt melkein kaikkialla, kolunnu joka kiven alla kattomassa mitä siellä on. Vaikka mut vietäis minne, niin löydän kotiin. Missä tahansa asuu, niin joku tietää sun ystävän tuolta ja se taas jonku toisen ystävän. Tutustumisaaltopituudella melkeen kaikki tuntee toisensa. Nyt sitä kaipaa uusia haasteita ja kokemuksia. Haluaa pitää ovet auki.

elsinkiläiset ei aina tajua noita vanhoja juttuja. Niitten kaa ei voi jutella näistä Lohjan tai Mikkelin tai Vaasan asioista ja tämmösistä, koska ne ei oo käynny paljo Helsingin ulkopuolella. Ne on sellasii kaupunki-citypoikii, omalla tavaltaan velmuja. Niillä on erilainen ajattelutapa. Ne on kasvanu kaupungilla ja ne tietää kaikista menoista ja mestoista.

M

ä oon aika kova käymään baareissa, oikea bilehile, sanoo kaverit. Mä oon aika villi, kun oon juhlimassa. Itä-Helsingissä voin joskus vetää lenkit tai hengailia siellä, mut kun mä lähdän ulos niin tuun keskustan suuntaan. Ensin voidaan olla jonkun kaverin luona, mutta sitten lähdetään bilettään baareihin.

Helsinki on tuttu mesta ja täällä on helppo liikkua. Helsingin huono puoli on, että tämä on niin pieni kaupunki. Ja rasismia on aika paljon. Erityisesti viime aikoina se on pahentunut.

KOULU

Ala-asteen koulun käytävällä oli akvaario
siellä oli ihania kaloja
muistan suurisilmäisen kultakalan
joka makoili auringossa

P

äiväkodissa ja koulussa mä oon aina ollu villi. Mä vaan riehuin sinne tänne ja tein kaikenlaista, sellanen sekopää. Opettajat ei joskus pystyny sietään mua villeyden takia, mutta en mä ikinä nähny itteeni erilaisena. Vaikka maikat katto mua silleen, että mä oon se, joka riehuu koko ajan, mä olin yksi niistä kummiski. Joskus tuli pientä sanaharkkaa, mut yleensä mä oon tullu toimeen kaikkien kaa. Joskus oli kyllä sellasia päiviä et en tullu toimeen kenenkään kaa.

K

oulussa mä alotin suomen opiskelun. Eka vuosi meni ihan kielen oppimiseen. Siellä maahanmuuttajatunneilla me niinku mukauduttiin ja opittiin sitä kieltä, vähän nopeammin kuin vanhemmat pojat, jotka kans kävi siellä. Päästiin alottaan eka luokka. Siellä oli kivoja oppilaita ja kivoja opettajia. Mukavia muistoja.

Joidenkin opettajien kanssa ei päästy yhteisymmärrykseen. Esimerkiksi mä muistan, että silloin alussa me ei oltu totuttu - ei kuulunu meidän kulttuuriin - mennä kaikkien poikien kanssa samaan aikaan suihkuun. Se opettaja sano: mene suihkuun. No minä: en. Opettaja sano: Mä pakotan sua. Mene suihkuun. No pakota. Se nosti mut sinne suihkuun. Mä avasin veden ja me kummatkin kastuttiin.

E

nglannissa me asuttiin New Castlessa. Kun mä tulin Suomessa kouluun takasin, kaikki ihmetteli, että ketä nää random jätkät on, minä ja mun veli, kumpi on kumpi. Ja sitten ne repes nauraan kun kuuli, että mä puhun vahvalla brittiaksentilla ja vielä murteella.

Me kerrottiin, että me tullaan New Castlesta, Britanniaasta tänne kauas pohjoseen ja kaikki oli ihan ihmeissään, kun ne ei ollu tavannut ketään sikäläisiä. Sen vuoksi mun yksi lempinimi on vieläkin New Castle. Se oli kai Mo, kun alkoi nimittää mua. Sillä oli sillon tosi äänekäs päivä. Mä katsoin, että onpa tuolla jätkällä ääntä.

Me asuttiin Kulosaarella. Siellä oli tosi rauhallista. Jos koulussa oli kolmesataa oppilasta, niin ehkä viis niistä oli tummaihoisia. Kävin kansainvälistä koulua. Pääsin aina bileisiin ja mulle tarjottiin bisseä, vaikken sitä juonutkaan. Lapsena jouduin onnettomuuteen ja mun piti olla pitkiä aikoja sairaalassa.

Tuntien jälkeen vietin paljon aikaa vanhojen ihmisten kaa. Autoin niitä ja kävin niille kaupassa. Usein sain palkkioksi karkkipussin. Sen takia musta varmaan tulikin tällänen pullaposki.

Mä tulen aina muistamaan Keinutien ala-asteen, sillä siellä mä opin aakkoset ja monta muuta asiaa. Koulun lähellä oli Kurkimäen kenttä, missä pelattiin jalkapalloa ja mä vein porukoita. Fc Kontu for Life.

NUORUUS

Joskus jutellaan että muistatko kun olit itsepäinen silloin
me ei tunnettu vielä silloin toisiamme
niinpä me riideltiin ja tapeltiin
nyt voidaan nauraa niille muistoille

N

ämä nykynuoret on aina ja kaikkialla. Ne voi olla kolme, neljä kertaa viikossa ulkona. Me ollaan tavallisesti oltu vaan viikonloppuna. Muuten käydään kahvilla tai vietetään vaan koti-iltaa: katoetaan leffaa, kokkaillaan ja seurustellaan.

Joskus mennään porukalla elokuvaan. Mä oon vähä kyllästynyt käymään klubeilla juhlimassa.

J

oskus nuorempana tuli käytyä steissillä. Se oli sellanen nuorten Helsingin keskipiste. Siellä oli aina jotain happeningiä. Nuoret tappeli keskenään, porukat treÄaili ja lähti sieltä jonnekin. Oli niitäkin, joilla oli ongelmia siellä: tuli juovuksissa ja haastoi riitaa.

Nykyäänkin joskus kun kulkee keskustan ohi – täällähän ei voi mennä minnekään menemättä sen kautta - ja joku tuttu ihminen näkee sut, se sanoo, että jaa oot sä vieläkin steissihengari.

Kaverien mielestä mä oon aika hiljainen ja rauhallinen tyyppi. Ne sanoo, että mä haluan vaan nököttää kotona ja lueskella, you know. Mutta kyllä mä tykkään käydä ulkonakin. Mä oon harrastanu jalkapalloa 8-vuotiaasta asti ja nyt harrastan vapaaottelua.

Vapaaottelu on sellasta nyrkkeilyn ja mattopainin sekoitusta. Se näyttää väkivaltaselta, mut ei se oikeesti oo. Mä suosittelen urheilua tai jotain muuta harrastusta monelle ihmiselle. Harrastuksen kautta tutustuu uusiin ihmisiin. Urheilu on hyvä keino rasismiin lievittämissiksi. Kontaktissa toisiin pelot katoaa. Kun treenataan yhdessä, niin monien suomalaisten ennakkoluulot vähenee. Se on mun mielestä parasta asiassa.

Meitä oli porukka nuoria keskustasta päin. Joskus mentiin Itikseen machoileen itähelsinkiläisille somaleille. Siellä hengaili paljon jengiä, somalitaustasia, mustalaisii ja muita nuoria. Mentiin sinne nuorisodiskoihin, ei ees iskeen tyttöjä vaan bostaileen näille itäläisille.

Ne oli sillee, että joo, toi on puhunu susta tommosta, että se näyttää ku se näkee sut. No me, että okei nähdään. Sit mentiin sinne riehumaan ja bileet loppui siihen. Joskus muut soittaa poliisille. Jotkut karkaa paikan päältä, jotkut jää kiinni. Jos on ite alottanut ongelmat, ei siinä oo paljon valittamista. Joskus vaikka et oo syyppää, ne tulee ja kysyy henkilöpaperit. Sulta ei kysytä mitään, sut vaan laitetaan sinne auton takapenkille ja viedään.

Muutaman kerran mä oon ollu mukana kattomassa, kun pari suomalaista kaverii on ollu spreijaa-massa. Mä en itse oikein tiedä miten tehdä graffittii. Joskus on kirjoitettu seinille somalimerirosvomerkkejä ja kaverit on tehneet puumerkkejään.

Mut ei se oo mun juttu. Enemmän mä pidän musiikista ja riimittelystä. Mutta se ei oo helppoo. Pitäis kuulostaa uskottavalta, rimmata ja olla flowta. Et voi matkii ketään muuta artistia tai muut sanoo et oot feikkari.

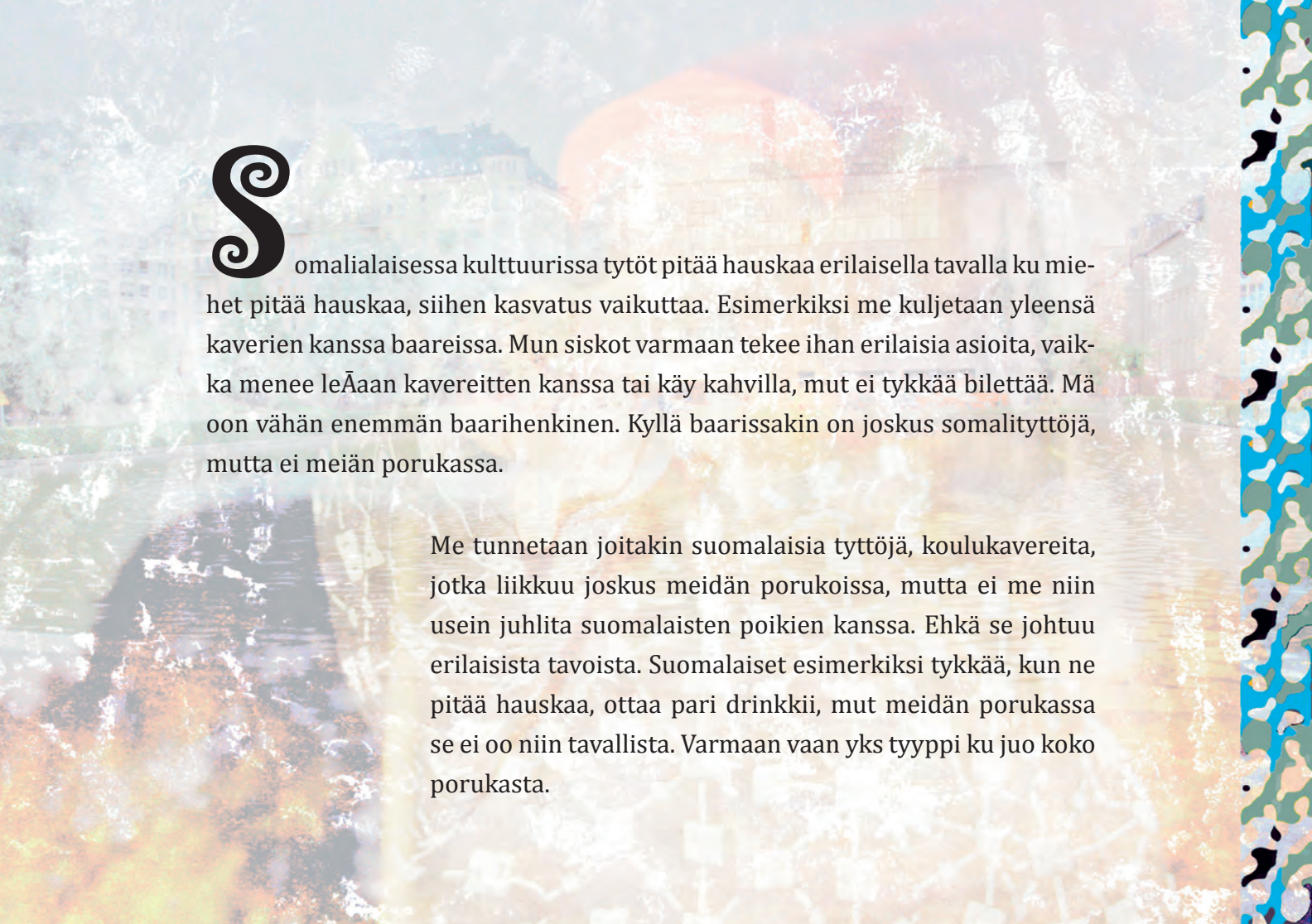
KASVATUS

Kyllähän se on vähän outoa elää kahden kulttuurin keskellä
joskus tekee tätä ja joskus tuota
se on aika sekavaa suoraan sanottuna
vähän niinku James Bond - peitehommissa
I am the mirror of different realities

Somalialaisissa perheissä on erilainen tapa kasvattaa lapsia kuin suomalaisissa, mut loppupeleissä, kun asuu Suomessa niin monta vuotta, niin kasvatustapa länsimaalaistuu.

Monista asioista tulee riitoja vanhempien kaa, mutta en mä ikinä vie niitä eteenpäin. Kyllä mä kuuntelen, mutta en mä noudata niitä neuvoja, jos mulle sanotaan, että sä et lähe yöllä ulos, että tää on enemmän niinku suomalaisten tapa bilettää, että lähtee öisin kavereitten kaa ja että me ollaan kotona ja tää on meidän kulttuuri ja niin pois päin. Ristiriitoja tulee. Mä kuuntelen niitä, mut teenks mä niin kun ne sanoo? Sillon tällön.

Somalialaisessa kulttuurissa tytöt pitää hauskaa erilaisella tavalla kuin miehet pitää hauskaa, siihen kasvatus vaikuttaa. Esimerkiksi me kuljetaan yleensä kaverien kanssa baareissa. Mun siskot varmaan tekee ihan erilaisia asioita, vaikka menee leÄaan kavereitten kanssa tai käy kahvilla, mut ei tykkää bilettää. Mä oon vähän enemmän baarihenkinen. Kyllä baarissakin on joskus somalityttöjä, mutta ei meiän porukassa.

Me tunnetaan joitakin suomalaisia tyttöjä, koulukavereita, jotka liikkuu joskus meidän porukoissa, mutta ei me niin usein juhlita suomalaisten poikien kanssa. Ehkä se johtuu erilaisista tavoista. Suomalaiset esimerkiksi tykkää, kun ne pitää hauskaa, ottaa pari drinkkiä, mut meidän porukassa se ei oo niin tavallista. Varmaan vaan yks tyyppi ku juo koko porukasta.

Meillä kotona tytöt ja pojat tekee samoja töitä. Nykyisin mä oon melkein kuin meidän perheen yksinhuoltajaäiti. Hoidan kaikki hommat: teen ruokaa, pesen astioita, vien roskat. Mun sisko ei kerkee ja koska mä oon koululainen, mulla on aikaa.

Pienempänä sisko ja äiti kokkas enemmän. Nyt mä osaan ite. On hyvä, et oppii näitä kaikkia asioita. Sit myöhemmin jos muuttaa yksin niin ei oo niin avuton. Kyllä mä sitten joskus parisuhteessakin haluan osallistua kotitöihin.

Meidän perheessä lapset kyllä kasvatettiin ihan tasavertaisesti silleen, että kaikki sai aina samat tavarat. Jos joku halus vaikka polkupyörän, niin muidenkin lasten piti saada. Ei ollu mitään sellasta, että joku sais jotakin enemmän. Kaikkia huomioitiin tasapuolisesti.

Meillä kaikki lapset auttaa äitiä. Mä teen enemmän näitä ulkohommii, vien roskii, käyn kaupassa ja silleen. Tytöt on enemmän keittiössä.

Mä aloin käydä enemmän ulkona ja tuntee Helsinkiä sitten kun muutettiin takasin Suomeen. Sitä ennen olin aina Kannelmäessä. Liikuin siellä kotikulmilla ja tulin keskustaan päin ehkä pari kolme kertaa kahessa viikossa.

Silloin nuorempana, alaikäsenä, tuli joskus vanhempien kans pientä värinää, et sä oot liian nuori baareihin, liian nuori bilettään. Oli vähän riitoja siinä vaiheessa, kun tulin myöhään kotiin. Mut mun äidin kaa mä oon aina tullu ihan hyvin toimeen. Jos oli ristiriitaa niin puhuttiin keskenämme selväksi.

KIELET

Joskus ihmiset katsoo
että mitä täällä on menossa
kun me kaverien kanssa puhutaan
ja vaihdetaan koko ajan kielestä toiseen

Kun mä menin eka kertaa ala-asteella somalikielen tunnille, niin Jerry oli siellä. Mä sanoin moi ja sekin moikkas. Sitte me alettiin puhuun somaliaa ja mä en käsittäny mitä se sano ja vastasin suomeksi.

Aluksi mä en ymmärtänyt mitään, mitä ne puhui siellä tunnilla. Ne käytti ihan outoja sanoja. Kun laulettiin Somaliain kansallislaulua niin mun piti feikata huulilla, laulaa lipsinkielellä. Pikkuhiljaa aloin ymmärtää enemmän.

T

avallisesti kun mä puhun somalialaisten kaverien kans, niin me sekotetaan somaliaa, suomea ja englantia. Mä osaan myös arabi-aa. Etiopian kieltä mä en puhu, mutta ymmärrän vähän. Siinä on samanlaisia sanoja kuin somaliassa. Se Somalimaan murre mitä meillä kotona puhutaan, on aika erilaista kuin muut somalian murteet.

Monet ei tiedä, että me ei aina somalinkielelläkään ymmärretä toisiamme. Suomalaisilla on yleensä aika suppee käsitys Somaliasta. Me heitetään huulta siitä, että me ollaan eri puolilta Somaliaa. Jossain seurassa, kun mä näytän mun avaimenperää, missä on Somalimaan lippu, niin sielt tulee sellasii huutoja, et mitä helvettii, sellasii herher. Kyllä me kaverienkin kanssa puhutaan poliittisista asioista, mutta ei viedä niitä asioita eteenpäin, koska saattais syntyä riitoja.

Kotona me on puhuttu aina Somaliaa, isän kanssa semmosta somalin virallisempaa kieltä ja äidin kanssa somalimurretta. Se on mun ensimmäinen äidinkieli. Mun äiti on Etelä-Somaliasta. Sitä kieltä tai murretta ei mun kaverit oikein ymmärrä.

Mun vanhemmat osaa myös italiaa ja englantia tietysti, ja kai ne osaa jonkin verran arabiaakin. Suomea mä opin päiväkodissa ja koulussa ja kaverien kanssa. Kun mä olin 14-vuotias me muutettiin ulkomaille. Ensin oltiin Somaliassa ja Keniassa muutama kuukausi ja sitten Englannissa melkein kolme vuotta. Kun me tultiin takasin, mun suomen kieli oli ihan ruosteessa. Oli pakko hioa sitä, opiskella paljon. Edelleenkin mua häiritsee, etten hallitse kieltä kunnolla.

Meidän porukoiden perheet on eri paikoista. Esimerkiksi Akram on pohjoisesta, mä oon idästä ja Mou ja Jerry on etelästä. Siksikin me varmaan sekotetaan suomea, englantia ja somaliaa kun liikutaan yhdessä. Selitetään jotakuta asiaa englanniksi, sitten napataan avuksi pari sanaa suomea ja vähän somaliaa. Siit tulee sit sellasta sekamelskaa. Se on joskus aika rasittavaa.

Mun lapsetkin sitten joskus tulee luultavasti oleen suomalaisia, mutta kyllä mä luulen, että ne tulee puhumaan somaliaa ja sitä kieltä, mitä niiden äiti puhuu.

P

ari päivää sitten meitä oli iso porukka eri maalaisia metrosa ja me kaikki puhuttiin englantia. Suomalaiset ei reagoinu mitenkään. Ne kai luuli, että me ollaan jotain ulkomaalaisii opiskelijoita tai jotain vierailijoita. Sit yhtäkkiä joku meistä alkoi puhua suomee ja kaikki alkoi jutella suomeksi. Kaikki katto meitä, että mitä mitä helvettiä. Voiko tää olla totta: nää jätkät puhu just sujuvasti englantii ja sitten ne alkaakin puhua suomeksi.

PERHE JA YHTEISÖ

Meidän perhe on normaali somaliperhe
seitsemän sisarusta ja isä ja äiti
ei niin iso eikä pienikään
mulla on perhettä myös ympäri Eurooppaa ja Jenkeissäkin
sillai perhettä että ne kuuluu isän tai äidin puolelta samaan sukupuuhun

A young boy with short hair, wearing a blue patterned shirt, is sitting on a colorful patterned rug. He is looking towards the camera with a slight smile. The background is a soft-focus indoor setting with warm lighting. On the left side of the page, there is a vertical decorative border with a purple, blue, and white pattern.

Mä olen tullut siihen johtopäätökseen, että kai mulla on pakko olla vaimo ennen kuin mä oon kolmikymppinen, toivottavasti lapsiakin. Kun sä hankit nuorena lapsii, niin sit ku sä oot lähelle neljääkymppii ootte ihan kavereita, ettei edes luulla, et oot niiden isä. Jos on aikuinen eikä oo vaimoo eikä lasta, niin perhekään ei niin paljo kutsu sua kahville tai teelle.

Somaliassa meininki on ihan erilainen. Jollakin viistoistavuoti-aalla on vaimo. Ihmettelet vähän, et hei sähän oot teini-ikänen. Se sanoo, et se on meiän kulttuurii. Viistoistavuotiaina me ollaan aikuisii ja vastuuntuntosii. Et sun on pakko hommaa vaimo ja töitä, pitää perheestä huolta. Perhe on kaikki kaikessa.

Englannissa mä oon käyny monta kertaa tapaamassa mun sukulaisia. Englantilaiset somalit on niinku edelläkävijöitä, menestyneempiä ku suomalaiset. Siellä ihmisillä on paljo omia yrityksiä, esimerkiksi kauppoja tai pieniä ravintoloita.

Siellä on ihan erilainen meininki ku täällä. Ihmiset on positiivisempia. Kaikki on sillain, että kyllä sä pystyt tekeen mitä sä haluat. Täällä jengi on vähän enemmän masentuneita. Mä en tiedä miks, mut ku yrittää puhua tai lähestyä niitä, niin ne on lukittautuneet itseensä. Juttu ei kulje minnekään.

S

uomalaisen tai somalialaisen naisen kanssa en aio mennä naimisiin, enkä arabialaiseenkaan. Tai eihän sitä ikinä tiedä. Somalialaiset naiset mä oon nähny, kun mä oon asunu niiden kaa. Mä tiedän myös suomalaiset naiset. Mä haluan jotain erilaista.

Suomalaiset naiset on aika vaativia, ainakin ne ketä mä oon tuntenut. Just sellasii: pese astiat, vie koira ulos! Jos et pese, niin matkalaukut on ulkona. Ne on aika kovia ja hoitaa kaikki asiat. Aika sellasii, you know, strong. Somalialainen nainen on samasta juuresta. Nekin on liian dominoivia. Suomalaiset miehet on taas aika rentoja, liian sellasii chillejä, you know, okey, I will do that. Siksi monet suomalaiset naiset menee ulkomaalaisen miehen kaa, ku ne on silleen, että hei tää jätkä on vähän erilainen. Nekin hakee erilaista.

Me ollaan puhuttu tästä aika paljon äitin kaa. Äiti on sanonu, että kunhan vaimo vaan osaa kokkaa ja hoitaa lapsii niin ei sillä ole mitään väliä mistä hän on kotoisin. Jotku mun frendit on naimisissa suomalaisen kaa, eikä niillä oo mitään ongelmia. Toivotan niille onnee, mut jotenki mä en oo innostunut ajatuksesta avioitua suomalaisen kaa. Mut katotaan mihin tästä päädytään sitten.

uorempana monilla mun kavereilla, olipa ne sitte afrikkalaisia, kiinalaisia tai muita aasialaisia, oli suomalainen tyttöystävä. Mutta nyt kun mä nään niitä, niin usein ne on sitten kuitenkin mennyt naimisiin oman maalaisen tai omasta maanosasta kotoisin olevan kanssa.

Myös niillä suomalaisilla tytöillä, joiden kans liikuin silloin, oli usein ulkomaalaisia kundikavereita, mutta tällä hetkellä monella on suomalainen mies. Niinhän se menee, että nuorena oot niinku sillai kaikki sekasin, kaikenlaisii, ulkomaalaisii ja suomalaisii, kaikki yhdessä paikassa. Mutta sitte kymmenen vuoden päästä kaikki menee takasin niiden omiin joukkoihin. Sillain se menee.

RASISMI

Jotkut pitää tummaihoa alempiarvosina
ja ajattelee että me ei olla edes ihmisiä
olen tavannut sellasia aikuisia suomalaisia
jotka ovat käyneet kouluja ja näyttää ihan sivistyneiltä ihmisiltä
ja ne heittää jotain todella lapsellista
että mee takas sinne viidakkoon apina
mä oon että mitä hittooo nyt eletään 2000-lukua
eikö niistä kaikista kouluista mitä sä kävit ollu mitään hyötyy

V

aikka koulussa jotkut heittikin n-sanaa ja niin edespäin, niin en mä tajunnu, että se meinasi mua. Kerran muistan, että ajattelin että meinaako tuo sana mua. Kysyin opettajalta mitä tuo n-sana tarkoittaa ja miksi se oli sanottu mulle. Opettaja sanoi vaan, että ei se niin iso juttu oo. Älä välitä. Okei, sitten menin kysyyn äidiltä. Se sano, että älä välitä. Jos ne sanoo vielä jotakin niin kerro opettajalle. Mä sanoin, että okei, okei.

Iso broidi sano, että jos ne nimittää sua tolleen, niin kerro mulle. Mutta vasta yläasteella sitten huomasin tai oikeestaan kuudennella luokalla älysin, että tää sana meinaa mua. Mutta onneksi ei tullu mitään isoa tappelua, mitään isoa riitelyä koulussa eikä missään. Mulla ole ikinä ollut sellaista rasistista tappelua, ei ikinä.

n niitäkin, joiden kanssa sä oot ollu ala-asteella samalla luokalla ja on leikitty yhdessä ja sitte yläasteella niistä tulee rasisteja tai natsseja. Sä tiedät sydämässäsi, että tää jätkä on oikeesti ollu hyvä tyyppi ja että se on sisältä hyvä ihminen, mut silti se käyttäytyy tyhmästi ja antaa itsestään tosi huonon kuvan – ihan ku sillä olis mielen-terveysongelmia. Mistä se muutos tulee?

Mä luulen, että perusongelma on siinä, että ne ei oo käsitelty niitä ongelmia, joita niillä ollu kotona ja koulussa tai missä vaan ja sitte niiden oli pakko luoda toinen minä. Kun mä vihaan kaikkii tummaihosii ja muita niin tuntuu hyvältä, kun mun sisällä oleva viha kohdistuu ulkomaalaisiin. Ei enää tarvitse miettiä omia ongelmia vaan voi ajatella, että joku toinen on se ongelma. Jos mä oon surullinen se johtuu susta, sun pitää lähtee pois. Eiks oo helpoo? Ehkä mäkin tekisin niin, jos mulla ois jotain mitä vihata.

nkohan se niin, et koska ulkomaalaisilla on yleensä vahva kulttuuri, niin suomalaiset pelkää sitä että ne jää alle, että Suomi-kulttuuri häviää, kun ulkomaalaiset tuo oman kulttuurin tänne. Sit ei oo enää suomalaisia, eikä koko Suomea olemassa. On vaan niinku somalien kulttuuri. Kaikista tulee muslimeja. Jos ihminen on epävarma itsestään, se luulee, että se menettää itsensä.

Ei me tultu riistään teiltä mitään. Me arvostetaan Suomen kulttuuria yhtä paljon ku teki arvostatte ja jos meitä kohtaan oltais yhtään suvaisevaisempia, niin me koettas itsemme enemmän suomalaisiksi ja toimittais yhteiskunnassa. Kulttuuri kasvais ja kehittyis ja joku ulkomaalainen saattais viedä sitä ulkomaille.

Minun mielestä jokaisella suomalaisella on sellanen piirre, että ne haluaa näyttää sulle, että sun pitää tietää paikkas. Sä oot second class citizen, toisen luokan kansalainen, tullut kehitysmaista. Kaikki eurooppalaiset ajattelee, että Afrikan ja Aasian maat on kehitysmaita ja niissä nähdään nälkää, vaikka se on vaan osa totuus Afrikasta ja Aasiasta.

Suomessa ihmiset on vasta tutustuneet uusiin kulttuureihin ja kestää aikansa, että ne alkaa nähdä muualta tulleet samanarvoisina. Ne ajattelee, että mulla on oikeus käyttää sitä piippiip sanaa perkele. Että on väärin, että pusu tai patukka piippaa.

enkilökohtaisesti mä oon kokenut enemmänkin ennakkoluuloja. Niiden olemassaolon huomaa esimerkiksi sellaisissa tilanteissa, kun kuljetaan kadulla kaverien kans – ja kaikki on maahanmuuttajia - niin ihmiset luulee, että kohta tulee tappelu. Jos mennään vaikka Stockmannille niin kaikki on silleen, että ahaa nää tyypit.

Joskus, kun tulee erimielisyyttä jostakin ihan tavallisesta asiasta, syy heitetään maahanmuuttajien niskoille. Esimerkiksi tässä vasta mun työpaikalla jollain tyypeillä tuli kahakkaa järjestyksenvalvojain kanssa. Ne oli sivistyneen olosia ihmisiä, opiskelijoita. Yhtäkkiä ne alkoi osoittaa sormella meitä kahta maahanmuuttajaa, että hei katsokaa, tuossa on nälkäinen somali, veronsyöjä. Mä yritin välttää riitaa ja sanoin, että toi on sun mielipide, ihan sama mulle. Se oli, että niin, että hei se on mun mielipide ja sä oot mun maassa, you know.

T

ämä lama on tehnyt suomalaiset niin levottomiksi. Koko ajan, kun kulkee kadulla, niin kuulee sellasia huutoja, että te maahanmuuttajat syötte meidän verorahat, you know. Jotkut suomalaiset sanoo, että ne kunnioittaa sellaisia maahanmuuttajia jotka käy duunissa, että ne halua tappaa tai ne ei halua sellaisia maahanmuuttajia, jotka ei käy duunissa.

Mutta mistä ne, jotka hakkaa maahanmuuttajia voi tietää, onko ne hakatut töissä. Kyllä maahanmuuttaja, ulkomaalainenkin, joka asuu täällä, yrittää parhaansa, että Suomen talous nousis ja yrittää vaikuttaa asioihin täällä.

Maahanmuuttajista ja erityisesti somaleista liikkuu kaikenlaisia urbaaneja legendoja. Yks työkaveri kertoi, että sen mielestä suurin osa somaleista on huonoja, koska yks sen kaveri, joka oli tehny paljon työtä, oli soittanu sossuun ja pyytäny rahaa. Sosiaalityöntekijä oli vastannu, että se työteliäs suomalainen ei saa mitään. Samalla se oli kuullu, että siellä oli joku somali paikalla ja se oli vaatinu siltä sosiaalityöntekijältä uudet farkut, jotka makso neljäsataa euroa. Se työntekijä oli ihan kuset housuissa myöntäny sille ne rahat. Sompuilla on aina uus mersu ja kymppitonni kuussa käteen. Tollasii tarinoi oikeesti pyörii.

TUMMAT

Mustalaiset on asuneet täällä pitkään
ja silti niiden on vieläkin vaikeaa päästä osaksi yhteiskuntaa
niille on olemassa raja
hei sä oot mustalainen
sä et pääse postiinkaan töihin

Y

läasteella mä olin semmosessa koulussa, jossa oli paljon somalialaisia ja mustalaisia. Aluksi tapeltiin niiden mustalaisten kans, mut loppujen lopuksi meistä tuli hyviä kavereita.

Sitä aina ihmeteltiin ku ne sano, että me ollaan mustalaisia. Me, et ette te voi olla mustalaisia, me ollaan mustia. Miks te sanotte olevanne mustia? Meillä on mustat hiukset. Mutta ette ole edes tummii. Ja ne puhu hassusti, jotain omaa slangia tai murretta.

Moni mun tuntemista suomalaisista sanoo, että mä en oo rasisti, mutta mä vihaan mustalaisia. Ne on tuolla ryöstelemässä. Mä sanon, että ei mustalaiset oo tehny sulle mitään, et sä edes tunne yhtään mustalaista.

Et sä voi vihata kaikkii mustalaisia. Tietenki ne on tuolla ryöstelemässä, ku ne tietää, että sä vihaat. Minkä takia ne ois sulle ystävällisii, kun sä vihaat niitä.

Jos mä sanon sulle, että kaikki suomalaiset, sataprosenttisesti, viis miljoonaa ihmistä, vihaa sua. Mitä sä tekisit? Sä vihaisit niitä. Eiks niin? Jos sä tiedät, että sua kohdellaan huonosti, niin minkä takia sä edes noudattaisit sääntöjä. Sä taistelet niin paljo vastaan mitä kerkeet. Sellasta syvään juurtunutta epäluuloa on vaikea purkaa.

Hmmisistä voi luoda sellasen mielikuvan, että ne kaikki on jotenkin pahoja ja pelottavia, niinku suomalaisilla on ollu mustalaisista. Ei hmi-set synny pahoina. Et sä nää, et joku pikkuvauva ois paha, että joo, tosta beibistä tulee ryöstäjä. Sellainen on vaarallista.

Mustalaisten ja suomalaisten välillä ennakkokäsitykset on syntyny kauan sitten. Mun mielestä suomalaisten pitää muuttaa niitten asen-
netta mustalaisia kohtaan ja mustalaisten pitää muuttaa niitten asen-
netta. Niitten pitäs luottaa toisiinsa.

eti kun kuullaan Mertsi nimi, niin ajatellaan, että sä oot huono ihminen. Mä tiedän yhden pikkupojan, joka on puoliksi somali, puoliksi mustalainen. Sen nimi on Mertsi Mohamed. Mä veikkaan, et kun se on kahdeksantoistavuotias, se tulee kokemaan paljo enemmän rasismia kuin me kaikki muut yhteensä. Mertsi Mohamed, tosi paha.

JÄRJESTYKSEN-
VALVOJA
ORDNINGSVAKT
56-99
PROD.# 2560

HOLGINKO
SAFE CITY

ALSON

VARTIJAT JA POLIISIT

Kun ovimies näkee että passissa lukee Mogadishu
heti jos on somalialainen niin on että ei tänään
on sillai että sun nimi on Mohamed ja viime viikolla tuli käsirysy
en mä maha sille mitään ei mun nimi oo Mohamed

Joskus kaupungissa tai baarissa, kun joku on tullu haastan riitaa kaverin kaa ja ne on tapellu ja se on menny rumaksi, sille on käynny jotain ja sit kun on soitettu poliisit, ne tulee sinne, että ajajjaa mikä sun nimi on. Jos on suomalainen kaveri siinä ja mä oon siinä, se on yli viiskyt prosenttisella varmuudella, et mä lähden putkaan, vaikka mulla ei oo osaa ja arpaa koko hommaan. Jos joku somali on tehnyt jotain tuolla jossain, niin kaikkia epäillään.

P

ari kesää sitten joku latinomies oli ryöstetty kaupungilla. Sillä ryöstäjällä oli afro, niinku mullakin. Sen pöytäkirjan mukaan se ryöstäjä oli joku metriyheksänkytsenttinen. Mä sanoin joo, eiks se oo ihan ilmiselvää, jos tää kaveri on näin pitkä, niin en mä voi olla se. Mut ne piti mut siellä yön yli. Sitte mun entinen pomo todisti, et mä olin sinä päivänä töissä.

Yhtenä päivänä me oltiin Sörkässä, ooteltiin kaveria siinä ärrän vierellä ja jotku somalit - eri porukkaa - tuli moikkaan. Ne oli vähän juovuksissa. Ne vartijat, niitä oli viis, tuli sanoo niille kavereille, että nyt lähete meneen. Okei, ne jatko matkaa. Sit ne vartijat oli silleen, et tekin lähete nyt. No me, että me mennään viiden minuutin päästä metrolle, ootetaan yhtä kaverii tässä. Ne oli, että lähete meneen kaikki täältä, etteks te tajuu. Sit ne vaan nappas ne ja heitti hissiin.

Mulla oli kamera. Mä yritin nauhottaa kaikki. Ne löi mua vatsaan ja haukku. Mä sanoin niille, että kyllä mä tiedän mun kansalaisyhteiskunnat. Ne että joo, mä kohta sun kansalaisyhteiskunnat näytän, oo hiljaa. Mä sanon, että täällä on sananvapaus, mä oon kansalainen. Teidän kuuluu palvella kansalaisii. Ne sano jäädäänks odottaa poliisia.

Parha Oulussa Bank EHY

HOTEL SEURAHUONE

IMEN MATKATOIMISTO

ISTON APTEEKKI

ANJAN RIR Zeter ÄYSPOTTI

P

oliisit uskoo enemmän niiden sanaa ku meidän. Sellasta se on yleisesti. Niillä menee hermot, jos puhuu hyvää Suomee. Sit jos ei osaa puhua suomea, niinku uudet somalit, ne pilkkaa ja naureskelee, matkii ihmisiä.

Ainakaan Sörkän ja steissin vartijat ei pidä somaleista. Itiksessä ei oo samanlaista. Kyllä joku voi olla, että täällä on asiaton oleskelu kielletty, mutta ei ne tuu sanoon, että lähtekää vittu meneen täältä. Nämä kaupunkiseudun vartijat käyttää rumaa kieltä. Eikä se oo vaan somalit, joilla on asian kaa ongelmii. Mä oon nähny, että suomalaisiikin otetaan kiinni ja haukutaan, että vitun lökäpöksy.

Barissa näkee usein, kun nuoret vartijat – varmaan kasikutosia – ei päästä somaleita sisälle. Ehkä joku somali on joskus kiusannu niitä koulussa. Tässä vasta, ku mentiin baariin ja oltiin laittamassa takkia narikkaan, se narikanpitäjä sano mun kaverille, että mä en ota sua tänne. Mä olin, että miksi, mikä on homman nimi? Se, et ei kun ei. Mä että, voit sä perustella miksi? No tyyppi, et haluatko säkin lähtee meneen täältä. Joo, en mä yksin tänne jää, jos kaveri heitetään ulos.

Jos sitä näyttää vääränlaiselta, niin vartijat voi olla aika ikäviä, ja somalialaiset näyttää aika usein joidenki tyyppien mielestä vääränlaisilta. Sit jos vielä liikkuu tietyissä porukoissa, että edustaa jonku mielestä vaikka hip-hoppareita. Sellastakin sattuu, että vaikka pääsee baariin sisään, niin juomia saa odotella ikuisuuden.

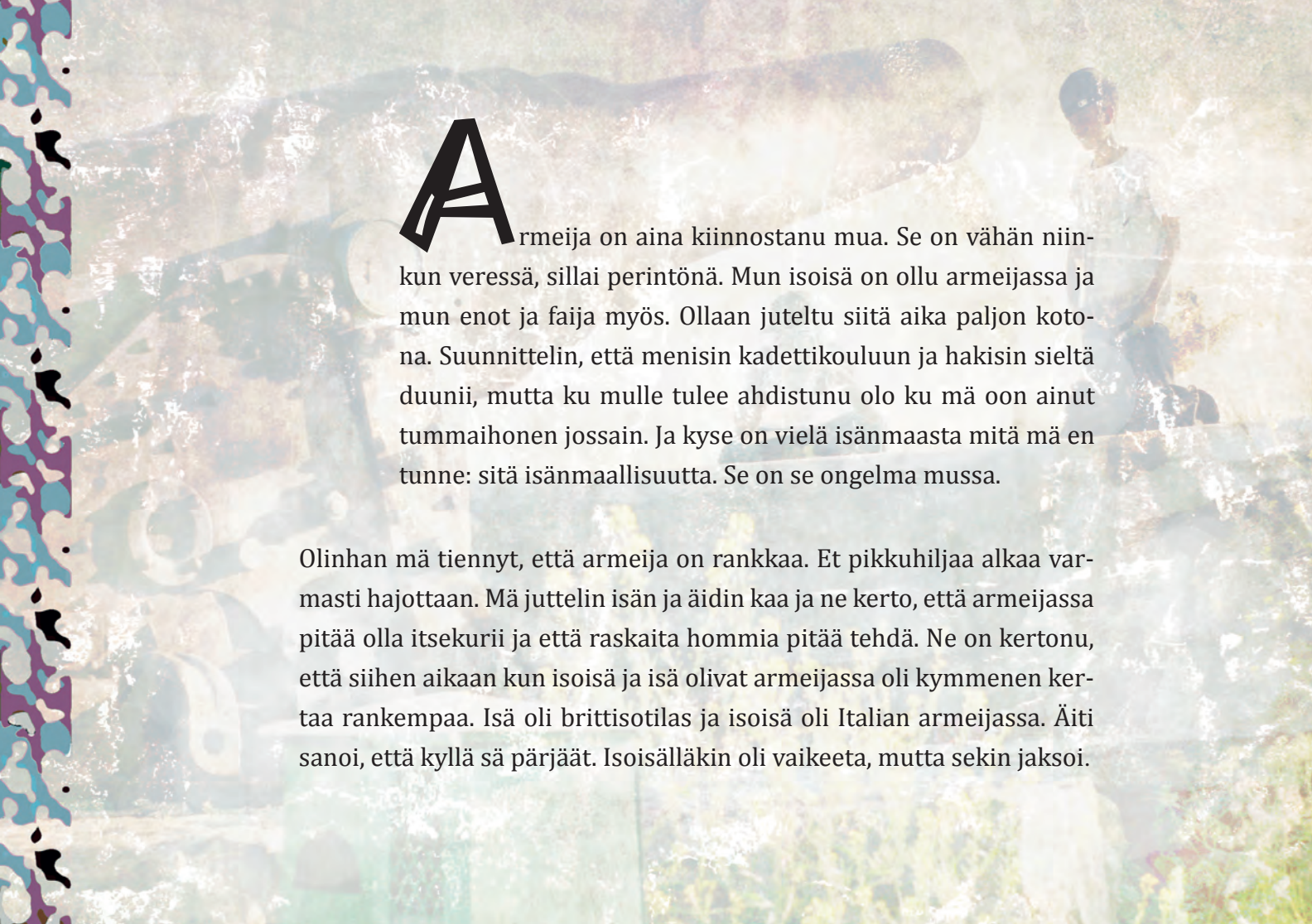

ARMEIJA

Mun velvollisuus on puolustaa tätä maata
se on vähän niinkun pyhiinvaellus
semmonen asia joka tulee tehdä

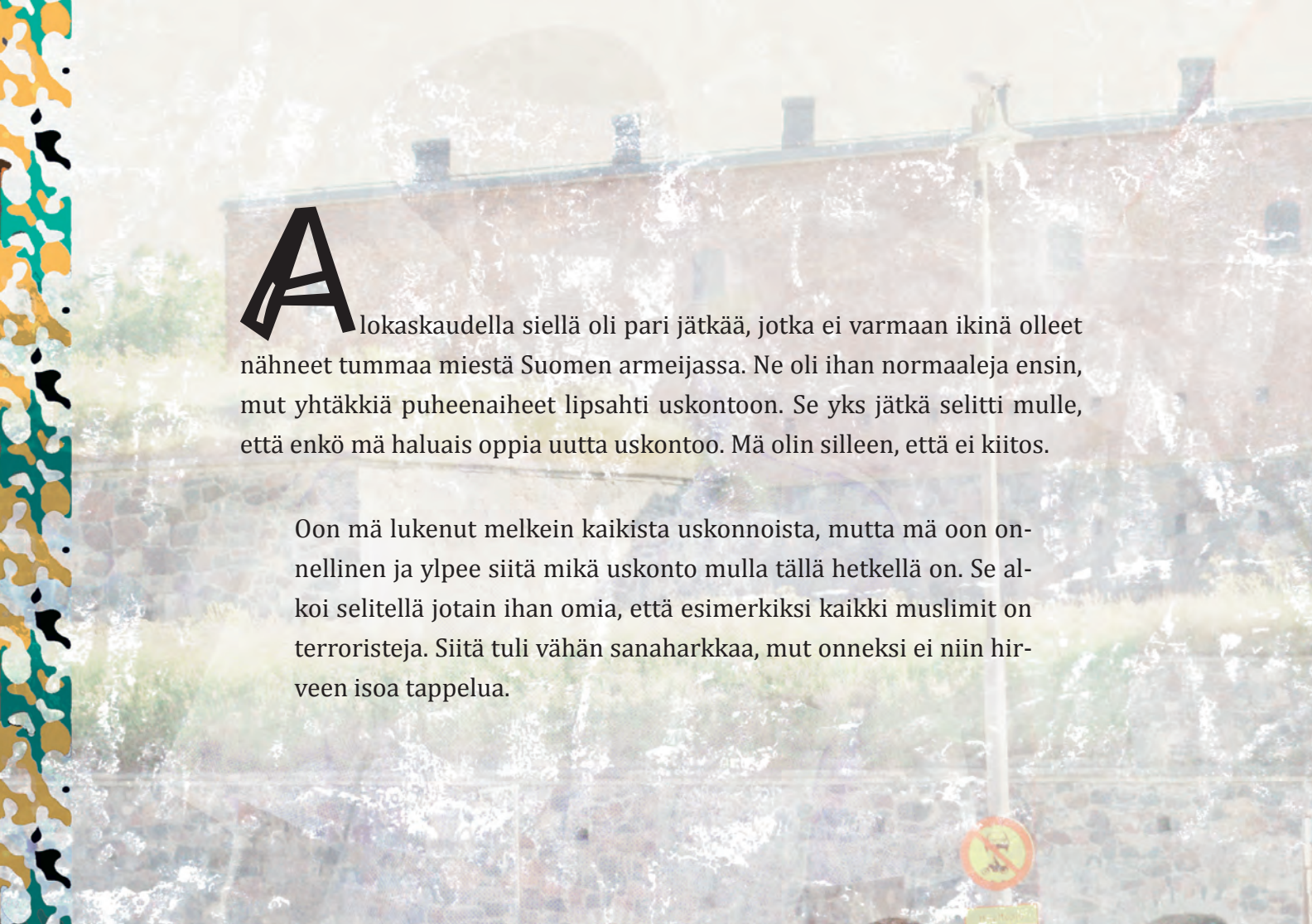
Armeija on aina kiinnostanu mua. Se on vähän niinkun veressä, sillai perintönä. Mun isoisä on ollu armeijassa ja mun enot ja faija myös. Ollaan juteltu siitä aika paljon kotona. Suunnittelin, että menisin kadettikouluun ja hakisin sieltä duunii, mutta ku mulle tulee ahdistunu olo ku mä oon ainut tummaihonen jossain. Ja kyse on vielä isänmaasta mitä mä en tunne: sitä isänmaallisuutta. Se on se ongelma mussa.

Olinhan mä tiennyt, että armeija on rankkaa. Et pikkuhiljaa alkaa varmasti hajottaa. Mä juttelin isän ja äidin kaa ja ne kerto, että armeijassa pitää olla itsekurii ja että raskaita hommia pitää tehdä. Ne on kertonu, että siihen aikaan kun isoisä ja isä olivat armeijassa oli kymmenen kertaa rankempaa. Isä oli brittisotilas ja isoisä oli Italian armeijassa. Äiti sanoi, että kyllä sä pärjää. Isoisälläkin oli vaikeeta, mutta sekin jaksoi.

seimpien kanssa tulin hyvin toimeen, mutta muutamat kävi tappeleen ihonvärin takia. Se oli epämiellyttävää. Niiden kanssa me ei oikein ymmärretty toisiamme.

Meillä somalialaisilla on erilainen luonne ja erilainen tapa puhua. Me ollaan enemmän avoimisii. Vaikken mä tunne sua ja mä nään sut kadulla, mä voin alkaa jutteleen sun kanssa. Mut suomalaisilla se menee sillain, et jos joku tulee sua vastaan kadulla ja alkaa jutella, ne luulee et se on hullu tai humalassa. Siellä armeijassa, kun mä heitin läppää suomalaisten kanssa, niin ne ei tajunnu sitä. Ne ihmetteli, että mitä mä oikein aion. Mä ajattelin, että no ne ei ymmärrä mua ja joskus mä en niitä.

Alokaskaudella siellä oli pari jätkää, jotka ei varmaan ikinä olleet nähneet tummaa miestä Suomen armeijassa. Ne oli ihan normaaleja ensin, mut yhtäkkiä puheenaiheet lipsahti uskontoon. Se yks jätkä selitti mulle, että enkö mä haluais oppia uutta uskontoa. Mä olin silleen, että ei kiitos.

Oon mä lukenut melkein kaikista uskonnoista, mutta mä oon onnellinen ja ylpee siitä mikä uskonto mulla tällä hetkellä on. Se alkoi selitellä jotain ihan omia, että esimerkiksi kaikki muslimit on terroristeja. Siitä tuli vähän sanaharkkaa, mut onneksi ei niin hirveen isoa tappelua.

E

simiesten puolelta en kokenu mitään rasismia. Ne puuttu aina kaikkiin epäoikeudenmukaisuuksiin. Armeija vois olla hyvä paikka saada kaikki vetämään yhtä köyttä, koska armeijassa vois olla niin, että kukaan ei välitä minkä maalainen sä oot ja minkälainen uskonto sulla on, kun sä vaan teet samoja töitä muiden kaa.

Jos totta puhutaan ja unohdetaan ne ristiriidat, mä sain armeijassa enemmän kunnioitusta esimerkiksi mun uskonnon ja ihonvärin takia. Varsinkin kun olin lomilla, niin monet tuli puhuun esimerkiksi metrossa, että todella hienoo, että sä oot Suomen armeijassa. Me kunnioitetaan sua todella paljon.

Jos mä oisin rintamalla suomalaisten kansa niin ei ne kummiskaan näkis mua suomalaisena. En mä oo yks niistä, kantaväestöstä. Silti mikäli Suomeen tulis sota, Venäjää tai Ruotsii tai mitä tahansa maata vastaan, niin mä olisin valmis puolustaan Suomea, koska mun perhe asuu täällä. Mut jos ne ei olis täällä, mä pyytäisin niitä ihmisiä, jotka on aina halunnu mun ostavan lentolipun takaisin Afrikkaan, käyttämään tukalassa tilanteessa sitä oljenkortta. Ottaisin lentolipun ja lähtisin Afrikkaan.

Mun mielestä, jos sä asut jossain maassa ja siellä tulee sota, niin sulla on velvollisuus puolustaa sitä maata, vaikka ihmiset ei pitäis sua sen maan kansalaisena. Ois pelkurimaista lähteä pois. Heippa, te ootte pyytäneet kymmenen vuotta mua lähteen takas Somaliaan. Pärjailkää.

SUOMALAISUUS VERSUS SOMALIALAISUUS

Tulevaisuudessa Suomessakin on varmaan enemmän erilaisia ihmisiä
muttei meidän aikakaudella
nyt pitää asua kiven alla ja toivoa sormet ristissä
että kohta on enemmän porukkaa
ja monen taustaisia ihmisiä kaikkialla yhteiskunnassa

S

uomi on aika hyvä maa, jos katsotaan ihmisoi-
keuksien näkökulmasta. Esimerkiksi silloin kun protes-
toitiin niistä kuvista, joita piirrettiin profeetta Muha-
medista, niin monet muslimit osoitti mieltä. Meillä oli
joitain oikeuksia, eikä meitä kohdeltu kuin eläimiä. Tie-
tysti se suhtautuminen riippuu tilanteesta ja henkilös-
tä, mutta ei suomalaisia voi niputtaa yhteen pakettiin.

Mun mielestä kyl se pätee, että maassa maan tavalla tai ulos. Ei tietenkään tarvitse käyttäytyä ku suomalainen, mutta mun pitää noudattaa Suomen lakia ja Suomen asioita. Mutta ei mun tarvitse esittää itseäni suomalaisena, vaikka kunnioittaisinkin tätä maata.

En mä silti yritä mitenkään riistää suomalaisilta suvivirsiä ja virpoa ja kevätporriäistä, ja tämmösiä. Mähän möin ainaski viiskyt kevätporriäistä. Se oli mahtavaa. En mä yritä viedä keneltäkään suomalaiselta mitään. Suomalaiset on suomalaisia.

E

n mä oo mikään Suomen lipun korkeella pitäjä. Mutta jos esimerkiksi otetaan semmonen tilanne, että ku oon ulkomailla ja ihmiset kysyy, mistä sä oot kotosin, niin mä sanon että Suomesta. Oonhan mä asunu täällä ja mun perhe asuu täällä. Mutta en mä silti nää itseeni suomalaisena. Ja tavallisesti ulkomaillakin, kun mä sanon, että Suomesta, niin ihmiset vastaa katseellaan että Suomesta? Sillon mä sanon, että mä oon Itä-Afrikasta alun perin lähtösin. Mutta ensin sanon Suomesta, sitten että mulla on erilaisia taustoja. Enhän mä kuitenkaan ole syntynyt täällä.

Kyllä tää maa mua kiinnostaa, vaikka jotku ihmiset tekee elämisen täällä vähän vaikeeksi. Suomen kansalaisuus on loppupeleissä vaan paperi. Siinä paperissa on kuva, mutta ei se vielä tee susta suomalaista.

V

aikka mä en nää itteeni suomalaisena, niin tää on mun kotimaa. Mulla on paljo kavereita täällä. Mä oon syntyny, käyny kouluu, kasvanu täällä. Mä viihdyn Suomessa. Koulun jälkeen haluaisin nähdä vähän maailmaa, katotaan sitten, mut luulen että ma jään tänne asumaan. Olen tottunut elämään täällä. Mun kaveritkin on joka puolelta maailmaa, mut usein mä puhun suomee niiden kaa. Kai me ollaan jonkinlainen uusi sukupolvi suomalaisia ja itse kukin vähän kaikkee muuta.

Mun koko perhekin asuu täällä. Kyllähän Suomi on mun kotimaa tai jotakin siltä väliltä. Mulla on tavallaan kaks kotimaata. En mä koskaan oo ajatellu Somaliaan kokonaan muuttaa. Vähän aikaa siellä olis mukava asua, mutta en tiedä osaisinko elää siellä, kun en oo tottunu niihin olosuhteisiin ja siihen millasta siellä on.

Kyllä mä tunsin, että tää on mun kotimaa, mutta en mä silti tottunu elään siellä. Enkä mä tutustunu niin paljo uusiin ihmisiin. Mogadishussa oli paljon korruptiota ja joskus oli jotakin pientä sotaa, mutta ei niin hirveen vaarallista.

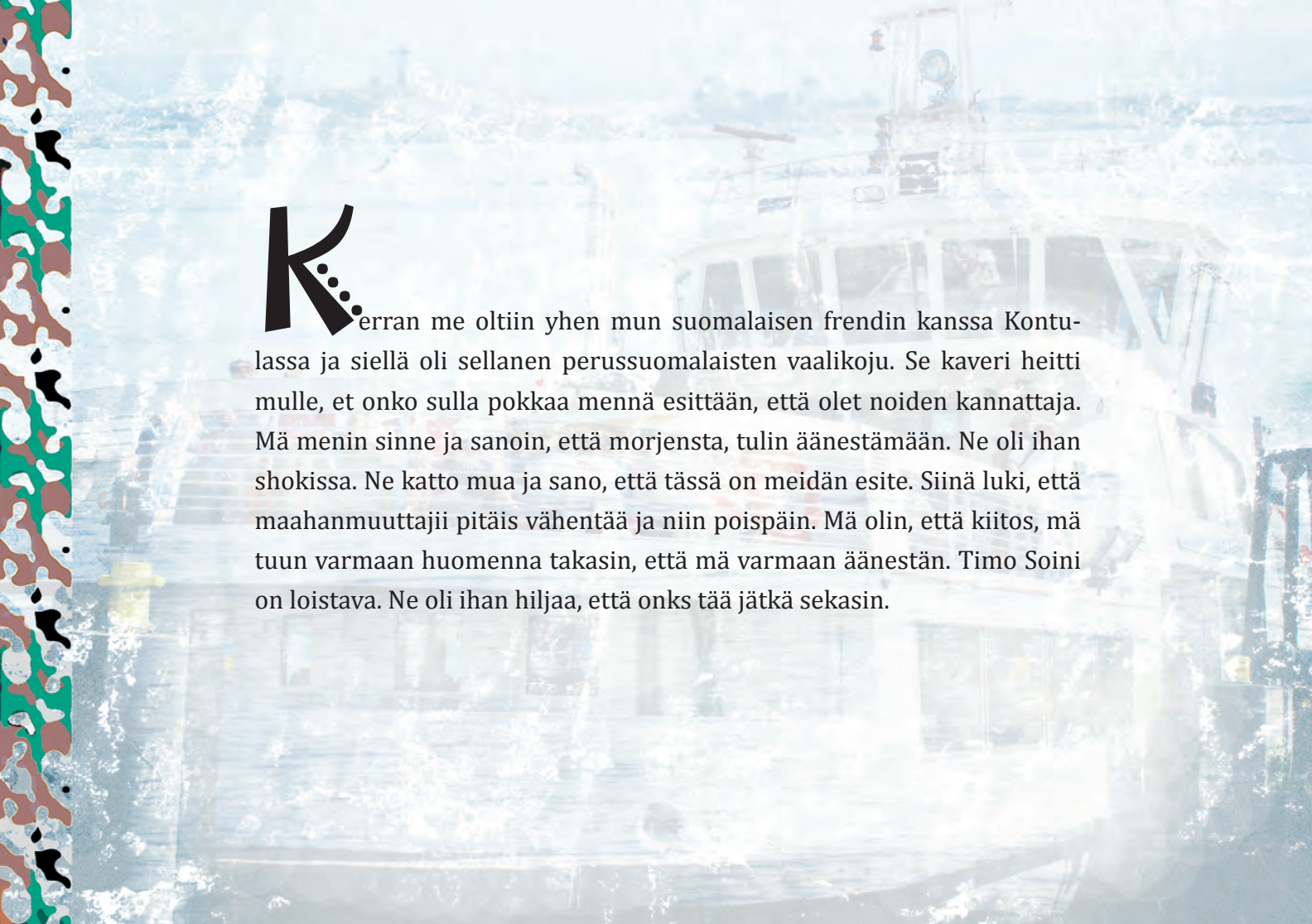

Musta olis hyvä, jos alettas ymmärtää, että Suomessa on suomensomaleja, suomenirakilaisia ja niin edespäin, aivan kuten Ruotsissa on ruotsinsuomalaisii: että me ollaan suomalaisia, mutta samanaikaisesti meillä on kaikilla omat taustamme, ettei aina vaan puhuttas maahanmuuttajista.

Suomessa maahanmuuttajat nähdään usein yhtenäisenä ryhmänä, ihan kuin olis jonkinlainen asetelma suomalaiset vastaan maahanmuuttajat, tuli ne sitten mistä tahansa. Ehkä sen vuoksi maahanmuuttajat myös usein kokee, että kuulutaan samaan vähemmistöön, katotaan asioita samasta perspektiivistä. Kun mä haastattelin bussikuskeja Itäkeskuksessa, niin ne oli ylpeitä työstään. Idässä näkee paljon eri puolilta maailmaa koitoisin olevia ihmisiä töissä, varsinkin siivoojina ja bussikuskeina.

Kerran me oltiin yhen mun suomalaisen frendin kanssa Kontulassa ja siellä oli sellanen perussuomalaisten vaalikoju. Se kaveri heitti mulle, et onko sulla pokkaa mennä esittää, että olet noiden kannattaja. Mä menin sinne ja sanoin, että morjensta, tulin äänestämään. Ne oli ihan shokissa. Ne katto mua ja sano, että tässä on meidän esite. Siinä luki, että maahanmuuttajii pitäis vähentää ja niin pois päin. Mä olin, että kiitos, mä tuun varmaan huomenna takasin, että mä varmaan äänestän. Timo Soini on loistava. Ne oli ihan hiljaa, että onks tää jätkä sekasin.

Suomalaiset luulee, että maahanmuuttaja pistää Suomen talouselämän sekaisin. Mä luulen, että tää suomalaisten ja maahanmuuttajien välinen juttu jatkuu ja jatkuu. Ehkä kymmenen tai kahenkymmenen vuoden päästä ihmiset tottuu erilaisuuteen. Tällä hetkellä puolet porukasta ei oo tottunu, eikä ne haluu tottuukaan.

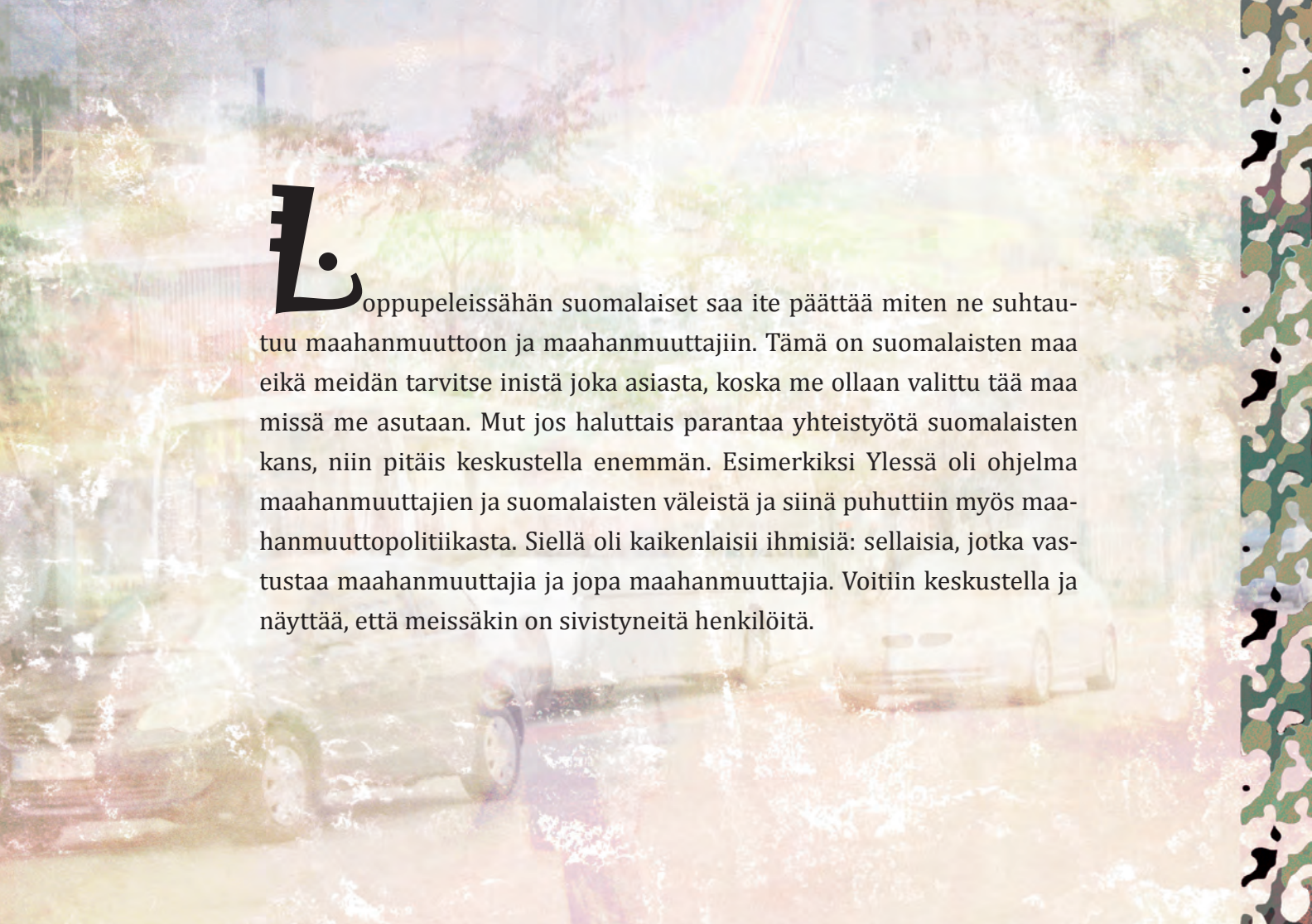
MEDIA

Jos suomalaisille sanotaan
että sun pitää tykkää kaikista maahanmuuttajista
se on niinku mulle sanottais
että sun pitää tykkää kaikista suomalaisista
eihän se kelleekään käy että tykkää kaikista
en mä voi rakastaa kaikkii suomalaisia

Mediassa pitäis olla monenlaisia tyyppejä. Kun mä olin nuorempi niin siinä Passi ja hammasharja -ohjelmassa oli se intialainen tv-hahmo. Mä tykkäsin siitä.

Nyt on pikkuhiljaa tullut enemmän erilaisia, nämä Jani Toivolat ja nää. Se on hyvä. Vaikka Jani Toivolakin edustaa enemmän kyllä homoseksuaaleja. Eikä se näytä eikä kuulosta ulkomaalaiselta. Silti ihmiset näkee sen tummaihosena homoseksuaalisena. Se on vähän niinkun kaksi miinusta. Mutta miinusmiinuksestahan syntyy plus.

Loppupeleissähän suomalaiset saa ite päättää miten ne suhtautuu maahanmuuttoon ja maahanmuuttajiin. Tämä on suomalaisten maa eikä meidän tarvitse inistä joka asiasta, koska me ollaan valittu tää maa missä me asutaan. Mut jos haluttais parantaa yhteistyötä suomalaisten kans, niin pitäis keskustella enemmän. Esimerkiksi Ylessä oli ohjelma maahanmuuttajien ja suomalaisten väleistä ja siinä puhuttiin myös maahanmuuttopolitiikasta. Siellä oli kaikenlaisii ihmisiä: sellaisia, jotka vastustaa maahanmuuttajia ja jopa maahanmuuttajia. Voitiin keskustella ja näyttää, että meissäkin on sivistyneitä henkilöitä.

Jotkut suomalaiset kattoo ylöspäin kun ne näkee ulkomaalaisen duunissa, tummaihoisen univormu päällä, vaikka bussinkuljettajana.

Jos se sama tyyppi on siviilissä vapaa-ajan vaatteet päällä, niin ne kattoo sitä alaspäin ja miettii, että tää ulkomaalainen tai maahanmuuttaja taas täällä pummii, eikä tee mitään Suomen hyväksi. Suurin osa ajattelee jotakin pahaa.

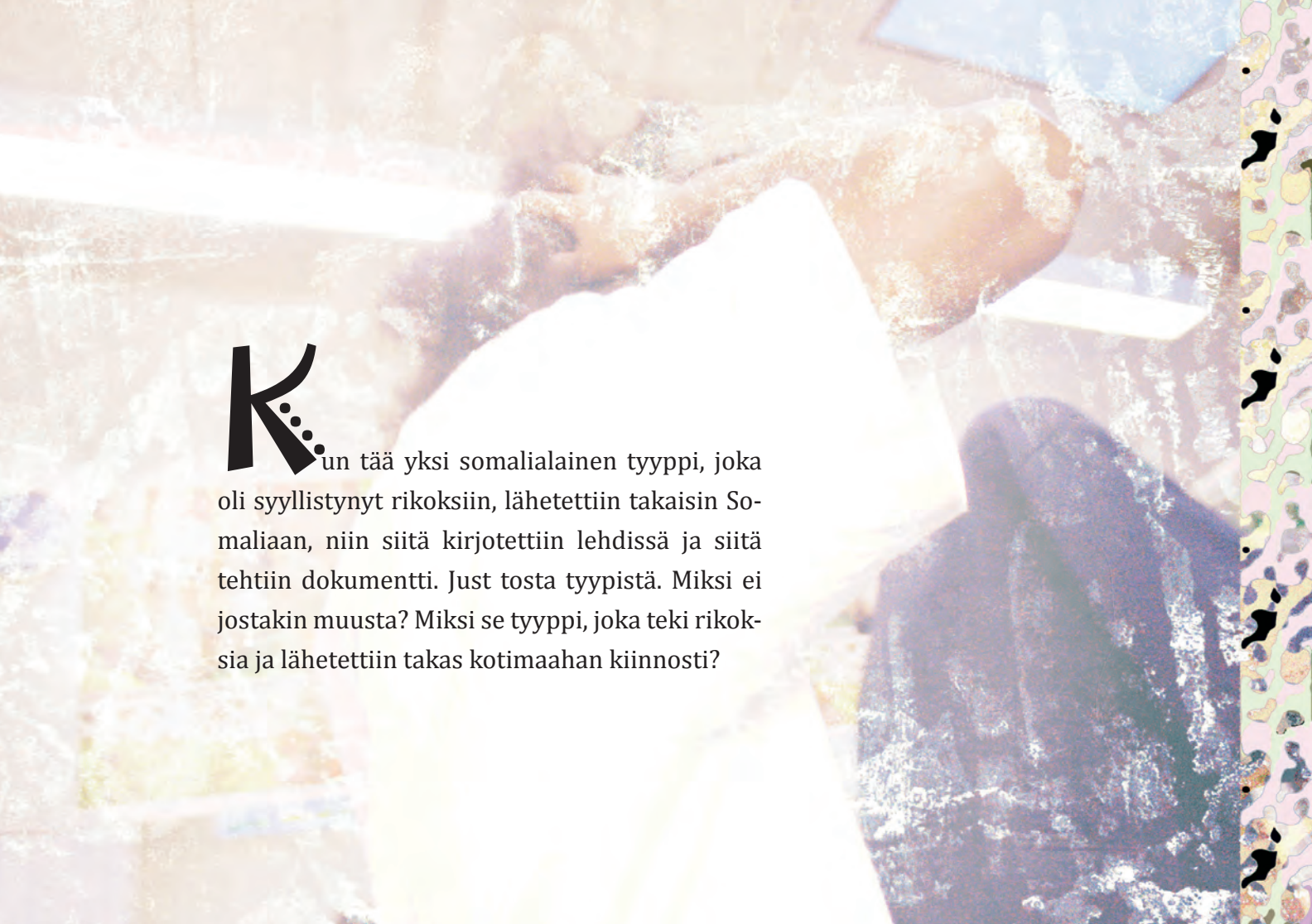

P

itäis olla enemmän semmosia arkisia roolimalleja ja tarinoita mediassa. Esimerkiksi jokin aika sitten mä näin lehdessä ison, monen sivun palstan jutun siitä, kuinka kurdilainen mies, taksikuski oli löytäny 400 euroa sen taksista yhtenä viikonloppuna ja antanu sen jollekin avustusjärjestölle. Mun mielestä median pitäis ottaa just tommosia hyviä asioita esille sen sijaan, että aina keskitytään mustiin raiskaajiin ja mustalaisiin, jotka ryöstelee ihmisiä tai somaleihin, jotka on hakannu jonku tyypin jossakin.

Jos kuvataan tällasia pieniä positiivisia tapahtumia, ne voi vaikuttaa johonkukuhun, vaikka vaan yhteen ihmiseen, joka hoksa, että hei toi ulkomaalainen tyyppihän tekee töitä ja maksoi 400 euroa hyväntekeväisyyteen. En mä tarkota, että negatiivisistä asioista pitäis vaieta, mutta pitäis tuoda eri puolia esille maahanmuuttajuudesta.

Kun tää yksi somalialainen tyyppi, joka oli syyllistynyt rikoksiin, lähetettiin takaisin Somaliaan, niin siitä kirjoitettiin lehdissä ja siitä tehtiin dokumentti. Just tosta tyypestä. Miksi ei jostakin muusta? Miksi se tyyppi, joka teki rikoksia ja lähetettiin takas kotimaahan kiinnosti?

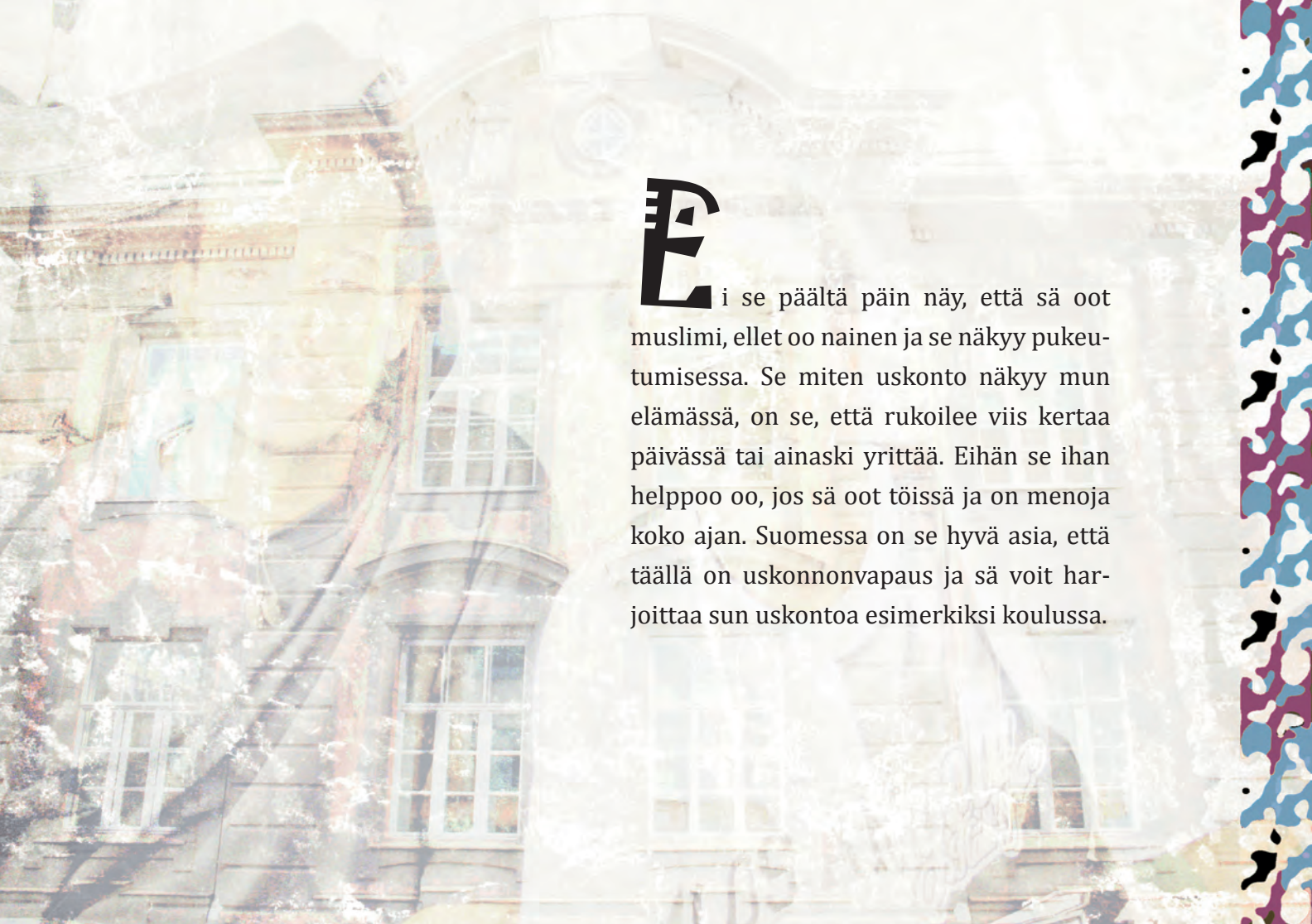
USKONTO

Rukous auttaa että sä pikkasen rauhotut elämässä
tiedät että vaikka sä näät vaikeita asioita niin maailma ei kaadu siihen
hengellisyys auttaa

aisin osata lapsena enemmän Koraania kuin nyt. Aikuisena omaksuminen on vaikeampaa. Hieman se hävettää, kun kaikki muut mun perheessä osaa Koraanin kannesta kanteen ja tuntee sen hyvin. Ne voi istua eturivissä moskeijassa ja lukea ääneen. Mun pitää istua takana.

Lueskelen kyllä Koraania silloin tällöin, mutta jotenkin on vaikea edetä yhtäjaksoisesti. Arabiaksi varsinkaan en ymmärrä kaikkea. Vaikka laitan merkin kohtaan johon jään, niin seuraavalla kerralla olen jo unohtanut, mitä olen lukenut viimeksi.

Ei se päältä päin näy, että sä oot muslimi, ellet oo nainen ja se näkyy pukeutumisessa. Se miten uskonto näkyy mun elämässä, on se, että rukoilee viis kertaa päivässä tai ainaski yrittää. Eihän se ihan helppoo oo, jos sä oot töissä ja on menoja koko ajan. Suomessa on se hyvä asia, että täällä on uskonnonvapaus ja sä voit harjoittaa sun uskontoa esimerkiksi koulussa.

Ennen kun olin uskonnollisempi, niin yritin välttää negatiivisia ajattelutapoja. Jos tuli joku ihme lasku vaikka, jossa luki kaheksansataa euroa, niin sä olit silleen, että what ever...elämä on elämää. Oli semmoinen rauhallinen olo. Mutta sitten, kun mulla ei oo yhteyttä Jumalaan ja mulle tulee huonoja asioita niin musta tulee ärtynyt. Kyllä se näkyy ihmisen attitudista että onko sulla yhteys johonkin that is larger than you.

Mä en oo oikein kiinnostunut suomalaista tai somalialaisista naisista. Enemmän mä diggaan esimerkiksi etiopialaisista tai arabialaisista naisista. Loppujen lopuksi ihan sama onko vaimo Afrikasta, Euroopasta vai Aasiasta. Olis kuitenkin hyvä, että sillä olis sama uskonto. Ei sen tarte mikään hirveen uskovainen olla, semmonen että peittäis kehonsa ympäri ämpäri, mutta semmonen ihan perusmuslimi.

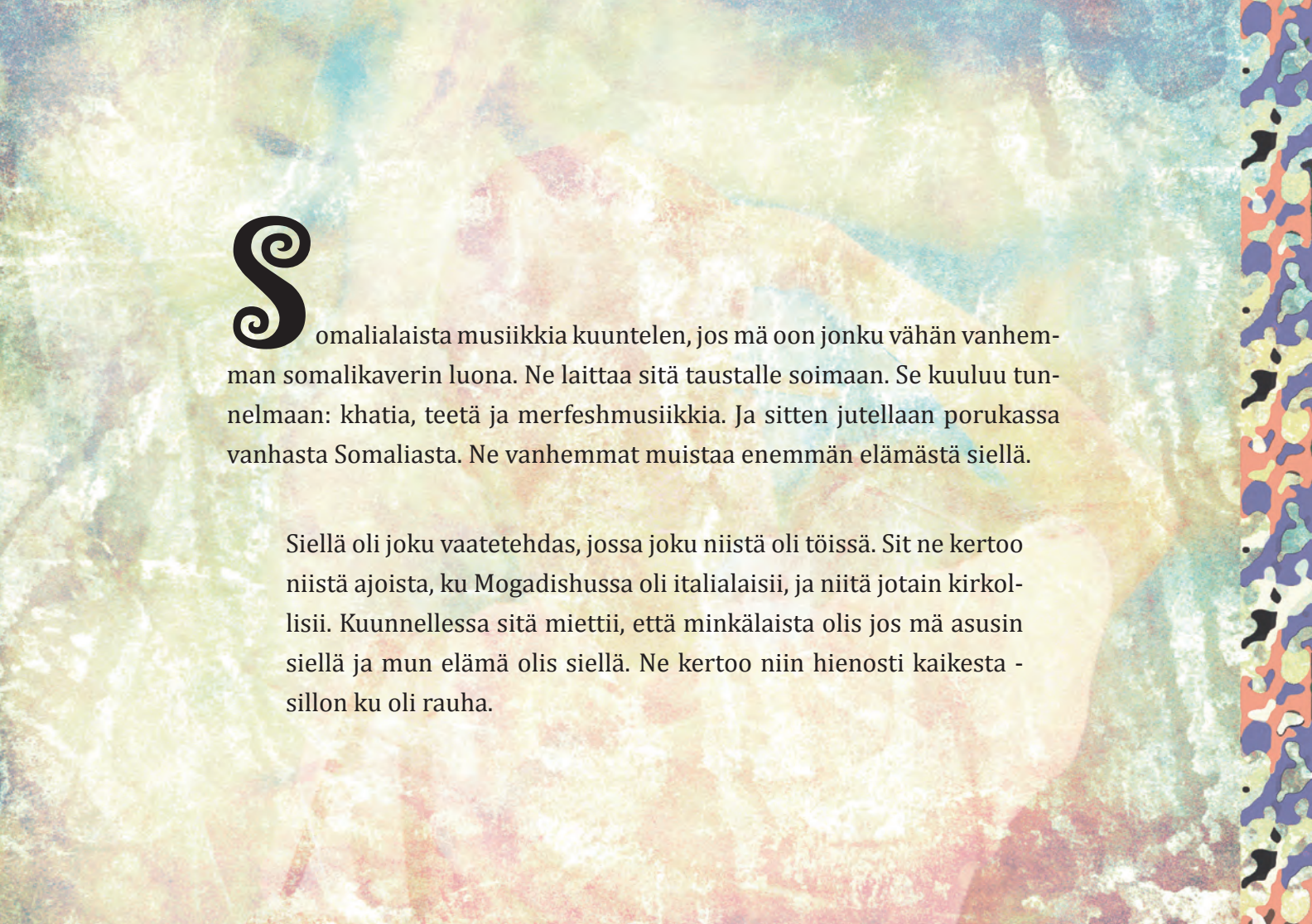
Somalia

Yks päivä mun ex-tyttöystävä ennusti mun kädestä
kun mä tarkemmin katoin niin siihen tuli semmonen M-kuva
se symboloi mulle synnyinkaupunkiani Mogadishua
toivottavasti vielä jonain päivänä rauhottuu ja voidaan palata sinne
jatkaa siitä mistä me jäimme paitsi kaksyt vuotta

otona me puhutaan paljon Somaliasta. Isomummi, tädit, sedät, enot, serkut ja kaikki nää asuu siellä. Ne on osa meidän perhettä. Me soitetaan niille, pidetään yhteyttä ja lähetetään rahaa. Onhan se aina raskasta kuulla, jos Somaliassa menee huonosti, mutta en mä silti lähtis sotimaan sinne. Ennemmin sotisin Suomessa.

Monet suomalaiset ei tiedä Somaliasta mitään. Jotkut tietää merirosvouksesta ja sodista, mutta ei esimerkiksi kielestä ja kulttuurista ja miten siellä muuten menee. On muutamii asianharrastajii, jotka tutkii somalin kieltä tai kulttuurihistoriaa, mutta useimmille Somalia on pimeetä aluetta.

Somalialaista musiikkia kuuntelen, jos mä oon jonku vähän vanhemman somalikaverin luona. Ne laittaa sitä taustalle soimaan. Se kuuluu tunnelmaan: khatia, teetä ja merfeshmusiikkia. Ja sitten jutellaan porukassa vanhasta Somaliasta. Ne vanhemmat muistaa enemmän elämästä siellä.

Siellä oli joku vaatetehtas, jossa joku niistä oli töissä. Sit ne kertoo niistä ajoista, ku Mogadishussa oli italialaisii, ja niitä jotain kirkollisii. Kuunnellessa sitä miettii, että minkälaista olis jos mä asusin siellä ja mun elämä olis siellä. Ne kertoo niin hienosti kaikesta - sillon ku oli rauha.

J

os mut nyt heitettäs keskelle Somaliaa, niin olis paljon asioita mistä en tietäis. Olisin varmaan ihan avuton siellä. Mähän olen kuitenkin kasvanut täällä. Mun vanhemmat kyllä haluais muuttaa Somaliaan, jos sota loppuu. Se on niiden kotimaa, ne on syntyny siellä ja niin edespäin.

Kun mä menin mun omaan kotimaahan, Somalimaahan, niin mä tunsin itseni siellä tuntemattomaksi sillai, että mä en kuulu ihmisiin. Kaikki heti tunnisti, etten mä oo paikallinen. Sielläki tuntu, että mä oon erilainen. Sitten, ku mä oon täällä, mä oon erilainen. Sä elät niinku vaakalaudassa.

Kun tulis rauha joku päivä, niin vois kokea ne asiat omalla tavalla. Oon mä ajatellu, että meen sinne joka tapauksessa lähivuosina joksikin aikaa. Sitten tietäis vähän mistä puhutaan ja näkis omin silmin millaista siellä on, siellä mun syntymämaassa, toisessa kotimaassa.

Kuvittelen, että asusin jossakin rannan lähellä. Siellä on pieniä toreja, joilta saa vähän grillattua kalaa ja tuoreita vihanneksia. On rauha ja on todella mukava elää siinä kaupungissa. En mä osaa enempää kuvitella, kun en oo käyny siellä. Oon vaan nähnyt vanhoja kuvia ja kattonu googlesta missä päin Mogadishua mä oon syntyny.

